

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 27. januarja 2005*

V zadevi C-125/04

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, naslovljen na Sodišče s sklepom Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages (Belgija) z dne 4. decembra 2003, ki je prispel na Sodišče 8. marca 2004, v postopku

Guy Denuit,

Betty Cordenier

proti

Transorient – Mosaique Voyages et Culture SA,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik senata, N. Colneric, sodnica, in J. N. Cunha Rodrigues (poročevalec), sodnik,

* Jezik postopka: francoščina.

generalni pravobranilec: A. Tizzano,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za belgijsko vlado E. Dominkovits, zastopnica,

- za Komisijo Evropskih skupnosti A. Aresu in J.-P. Keppenne, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejeta po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta št. 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih (UL L 158, str. 59, v nadaljevanju: Direktiva).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Denuitom in Cordenierjevo proti potovalni agenciji Transorient – Mosaïque Voyages et Culture SA (v nadaljevanju: agencija), katerega predmet je cena organiziranega potovanja v Egipt.

Pravni okvir

- 3 Člen 4(4)(a) Direktive določa:

„Cene v pogodbi niso predmet sprememb, razen če pogodba izrecno predvideva možnost spremembe cene navzgor ali navzdol in natančno določa, kako se izračuna spremenjena cena. Spremembe cen so upravičene le v primeru spodaj navedenih sprememb:

- prevoznih stroškov, vključno s ceno goriva,

- dajatev, taks ali pristojbin, ki se zaračunavajo za nekatere storitve, kakor so pristajalne pristojbine, pristojbine za vkrcanje ali izkrcanje v pristaniščih in na letališčih,

- menjalniških tečajev, ki se uporabljajo pri določenem turističnem paketu.“

- 4 Direktiva je bila prenesena v belgijsko pravo z zakonom z dne 16. februarja 1994 o pogodbi o organiziranju potovanja in posredniški pogodbi o potovanju (*Moniteur belge* z dne 1. aprila 1994, str. 8928), katerega člen 11(1) ustreza omenjenemu členu 4(4)(a) Direktive in ki določa:

„Cena v pogodbi ni predmet sprememb, razen če pogodba izrecno predvideva takšno možnost, kakor tudi natančno določa postopek za izračun spremenjene cene. Spremembe cen so upravičene v primeru spodaj navedenih sprememb:

- a) menjalniških tečajev, ki se uporabljajo za potovanje, in/ali

- b) prevoznih stroškov, vključno s ceno goriva, in/ali

- c) dajatev, taks in pristojbin, ki se zaračunavajo za nekatere storitve.

V tem primeru morajo omenjene spremembe dovoljevati tudi znižanje cene.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 5 G. Denuit in njegova žena B. Cordenier, ki sta predlagatelja v postopku v glavni stvari, sta pri potovalni agenciji Transorient – Mosaique Voyages et Culture SA (v nadaljevanju: agencija) zase in svojega otroka Thierryja rezervirala potovanje in bivanje v Egiptu, pri čemer je bilo v skupno ceno 2.765 EUR vključeno vse, predvsem letalski prevoz v obe smeri z odhodom iz Bruslja in križarjenje po Nilu od 2. do 9. marca 2003.

- 6 V posebnih pogojih agencije je omenjeno, da so „bile te storitve obračunane glede na menjalniški tečaj dolarja, ki je bil v veljavi ob izdaji te brošure (januar 2002 – menjalniški tečaj 1 EUR = 0,91 USD). Vsak dvig ali padec za 10 %, ki nastopi pred odhodom, nam dovoljuje prilagoditi naše cene“.

- 7 Po koncu potovanja sta predlagatelja v postopku v glavni stvari agencijo pozvala, naj jima povrne del – in sicer 217,61 EUR – celotne že plačane cene, pri čemer sta trdila, da bi bilo znesek za storitve, izražen v dolarjih, treba za ustrezno razmerje popraviti navzdol, zaradi spremembe menjalniškega tečaja te devize, ki je na dan njunega odhoda znašal 1,08 USD za 1 EUR.

- 8 Agencija je zavrnila povrnitev predlagateljema v postopku v glavni stvari, pri čemer se je sklicevala predvsem na člen 11(1) zakona z dne 16. februarja 1994.

- 9 Predlagatelja v postopku v glavni stvari sta se tako obrnila na Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages, ki je neprofitno združenje belgijskega prava.
- 10 Ker je Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages menil, da je rešitev v zadevi, v kateri odloča, odvisna od razlage člena 4(4) Direktive, je odločil, da prekine odločanje in da Sodišču v predhodno odločanje predloži ta vprašanja:

- „1. Ali je v primeru, da pogodbeno določilo v pogodbi, sklenjeni med potrošnikom in organizatorjem potovanja in/ali turističnim agentom, predvideva zgolj možnost spremembe cene navzgor in pri tem natančno določa, kako se izračuna spremenjena cena, ki je upravičena samo iz razlogov, ki so taksativno naštetih v členu 4(4)(a) Direktive, treba omenjeni člen razlagati tako, da implicitno nalaga spremembo cene navzdol po enakem izračunu spremembe cene?

2. Ali je v primeru, da pogodbeno določilo v pogodbi, sklenjeni med potrošnikom in organizatorjem potovanja in/ali turističnim agentom, predvideva možnost spremembe cene navzgor ali navzdol, ne da bi natančno določalo, kako se izračuna spremenjena cena, ki je upravičena samo iz razlogov, ki so taksativno naštetih v členu 4(4)(a) Direktive, treba omenjeni člen razlagati tako, da nalaga ničnost za celotno določilo ali je ničnost omejena le na spremembo cene navzgor?

3. Ali je v primeru, da pogodbeno določilo v pogodbi, sklenjeni med potrošnikom in organizatorjem potovanja in/ali turističnim agentom, predvideva izključno v

korist organizatorja potovanja in/ali agenta možnost spremembe cene navzgor ali navzdol in pri tem natančno določa, kako se izračuna spremenjena cena, ki je upravičena samo iz razlogov, ki so taksativno naštetih v členu 4(4)(a) Direktive, treba omenjeni člen razlagati tako, da je taka določba v celoti nična ali da je ničnost omejena le na spremembo cene navzgor?

4. Ali je v primeru, da pogodbeno določilo, ki zavezuje potrošnika nasproti organizatorju potovanja in/ali agentu, predvideva tako v korist organizatorja potovanja in/ali agenta kakor v korist potrošnika možnost spremembe cene navzgor ali navzdol in pri tem natančno določa, kako se izračuna spremenjena cena, ki je upravičena samo iz razlogov, ki so taksativno naštetih v členu 4(4)(a) Direktive, treba omenjeni člen razlagati tako, da organizatorju potovanja in/ali agentu nalaga dolžnost znižati ceno, če potrošnik tega ni zahteval?

Pristojnost Sodišča

- 11 Uvodoma je treba preučiti, ali je Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages sodišče v smislu člena 234 ES.
- 12 Pri presoji, ali ima predložitveni organ značaj sodišča države članice v smislu člena 234 ES, Sodišče upošteva celoto dejavnikov, kot so zakonska podlaga organa, njegova stalnost, zavezujoča narava njegovih odločitev, kontradiktornost postopka, uporaba pravnih pravil s strani organa, kakor tudi njegova neodvisnost (glej zlasti sodbi z dne 17. septembra 1997 v zadevi Dorsch Consult, C-54/96, Recueil,

str. I-4961, točka 23 in navedena sodna praksa, in z dne 30. maja 2002 v zadevi Schmid, C-516/99, Recueil, str. I-4573, točka 34).

- 13 V skladu s sodno prakso Sodišča arbitraža, ki je dogovorjena s pogodbo, ni sodišče države članice v smislu člena 234 ES, saj za pogodbene stranke ni nikakršne, niti pravne niti dejanske, obveznosti, da predložijo svoj spor arbitraži, in ker javni organi zadevne države članice niso vključeni v izbor arbitraže niti ne posegajo po uradni dolžnosti v potek postopka pred razsodiščem (glej sodbi z dne 23. marca 1982 v zadevi „Nordsee“ Deutsche Dorsch Hochseefischerei, 102/81, Recueil, str. 1095, točke 10 do 12, in z dne 1. junija 1999 v zadevi Eco Swiss, C-126/97, Recueil, str. I-3055, točka 34).
- 14 Glede postopka v glavni stvari iz predložitvene odločbe izhaja, da je do predložitve zadeve Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages prišlo na podlagi dogovora o arbitraži, sklenjenega med strankama.
- 15 Belgijska zakonodaja ne nalaga postopka pred arbitražo kot edini način za razrešitev sporov med posameznikom in posrednikom potovanj. Res je, da se mora redno sodišče, ki mu je predložen spor iz dogovora o arbitraži, na podlagi člena 1679(1) belgijskega sodnega zakonika razglasiti za nepristojno. Vendar pa pristojnost Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages ni obvezna, kolikor se posameznik, v primeru odsotnosti dogovora o arbitraži, sklenjenega med strankama, lahko obrne na redna sodišča, da odločijo v sporu.

- 16 Ker v postopku v glavni stvari ni nikakršne, niti pravne niti dejanske, obveznosti, da pogodbeni stranke predložijo svoj spor arbitraži, in ker belgijski javni organi niso vključeni v izbor arbitraže, Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages ni mogoče šteti za sodišče države članice v smislu člena 234 ES.
- 17 Iz tega izhaja, da Sodišče ni pristojno za odločanje o vprašanjih, ki mu jih je predložil Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

Stroški

- 18 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Sodišče ni pristojno za odločanje o vprašanjih, ki mu jih je predložil Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

Podpisi